# WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 15 września 2005 r. *

W sprawie C-140/04

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Hof van beroep te Antwerpen (Belgia) postanowieniem z dnia 11 marca 2004 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 16 marca 2004 r., w postępowaniu:

**United Antwerp Maritime Agencies NV**

przeciwko

**Belgische Staat**

i

**Seaport Terminals NV**

przeciwko

**Belgische Staat**

i

**United Antwerp Maritime Agencies NV,**

* Język postępowania: niderlandzki.

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: P. Jann, prezes izby, K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues (sprawozdawca), E. Juhász i M. Ilešič, sędziowie,

rzecznik generalny: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 kwietnia 2005 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu United Antwerp Maritime Agencies NV przez E. Geversa, advocaat,

— w imieniu Seaport Terminals NV przez P. Hoogmartensa oraz G. Huyghe, advocaten,

— w imieniu rządu belgijskiego przez D. Haven, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich, przez X. Lewisa, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez F. Tuytschaevera, advocaat,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 26 kwietnia 2005 r.,

wydaje następujący

## Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 203 ust. 3 tiret czwarte rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. L 302, str. 1, zwany dalej „kodeksem celnym").

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy Belgische Staat, spółką transportu morskiego United Antwerp Maritime Agencies NV (zwaną dalej „Unamar") i spółką przeładunkową Seaport Terminals NV, obecnie Katoen Natie Terminals NV, (zwaną dalej „Seaport Terminals") w przedmiocie pokrycia długu celnego powstałego w wyniku usunięcia spod dozoru celnego towarów podlegających należnościom celnym przywozowym.

### Uregulowania wspólnotowe

*Kodeks celny*

3 Zgodnie z art. 37 kodeksu celnego:

„1. Towary wprowadzane na obszar celny Wspólnoty podlegają, od chwili ich wprowadzenia, dozorowi celnemu. Mogą one podlegać kontroli organów celnych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Pozostają one pod dozorem celnym tak długo, jak jest to niezbędne do określenia ich statusu celnego [...]".

4 Artykuł 38 tego kodeksu stanowi:

„1. Towary wprowadzane na obszar celny Wspólnoty zostają bezzwłocznie przewiezione przez osobę, która dokonała wprowadzenia, trasą określoną przez organy celne i zgodnie z ich instrukcjami:

a) do urzędu celnego wyznaczonego przez organy celne albo w inne miejsce wyznaczone lub uznane przez te organy, bądź

[...].

2. Każda osoba przejmująca odpowiedzialność za przewóz towarów po ich wprowadzeniu na obszar celny Wspólnoty, w szczególności w wyniku przeładunku, staje się odpowiedzialna za wykonanie zobowiązania określonego w ust. 1.

[...]".

5 Zgodnie z art. 40 tego kodeksu:

„Towary, które zgodnie z art. 38 ust. 1 lit. a) zostały dostarczone do urzędu celnego albo miejsca wyznaczonego lub uznanego przez organy celne, zostają przedstawione organom celnym przez osobę, która wprowadziła je na obszar celny Wspólnoty, lub [odpowiednio] przez osobę, która przejęła odpowiedzialność za przewóz towarów po ich wprowadzeniu".

6 Artykuł 43 kodeksu celnego stanowi:

„Z zastrzeżeniem art. 45 towary przedstawiane, w rozumieniu art. 40, organom celnym są ujęte w deklaracji skróconej.

Deklaracja skrócona zostaje złożona wraz z przedstawieniem towarów organom celnym. Organy celne mogą wyrazić zgodę na późniejsze złożenie deklaracji, jednak nie później niż w pierwszym dniu roboczym następującym po dniu przedstawienia towarów organom celnym".

7 Artykuł 44 ust. 2 tego kodeksu stanowi:

„Deklarację skróconą składa:

a) osoba, która wprowadziła towary na obszar celny Wspólnoty, lub [odpowiednio] osoba, która przejmuje odpowiedzialność za przewóz towarów po ich wprowadzeniu; lub

b) osoba, w której imieniu działały osoby określone w lit. a)".

8 Artykuł 46 ust. 1 tego kodeksu stanowi:

„Towary mogą być rozładowane lub przeładowane ze środka transportu, na którym się znajdują, wyłącznie po uzyskaniu pozwolenia organów celnych, w miejscach wyznaczonych lub uznanych przez te organy.

[...]".

9 Artykuł 50 kodeksu celnego stanowi:

„Towary przedstawione organom celnym nabywają, z chwilą ich przedstawienia, status towarów składowanych czasowo do czasu nadania im przeznaczenia celnego. Towary takie są zwane dalej »towarami składowanymi czasowo«".

10 Zgodnie z art. 51 tego kodeksu:

„1. Towary składowane czasowo mogą znajdować się jedynie w miejscach uznanych przez organy celne i na warunkach określonych przez te organy.

2. Organy celne mogą zażądać od osoby będącej w posiadaniu towarów złożenia zabezpieczenia w celu zapewnienia spłaty każdego długu celnego, który może powstać na mocy art. 203 lub 204".

11 Zgodnie z art. 53 ust. 2 tego kodeksu:

„Organy celne mogą, na ryzyko i koszt osoby będącej w posiadaniu towarów, zarządzić do czasu uregulowania sytuacji towarów ich przeniesienie w specjalne miejsce znajdujące się pod ich dozorem".

12 Artykuł 203 kodeksu celnego stanowi:

„1. Dług celny w przywozie powstaje w wyniku:

— usunięcia spod dozoru celnego towaru podlegającego należnościom przywozowym.

2. Dług celny powstaje z chwilą usunięcia towaru spod dozoru celnego.

3. Dłużnikami są:

— osoba, która usunęła towar spod dozoru celnego,

— osoby, które uczestniczyły w tym usunięciu i które jednocześnie wiedziały lub powinny były wiedzieć, że towar zostaje usunięty spod dozoru celnego,

— osoby, które nabyły lub posiadały towar i które w chwili jego nabycia lub wejścia w jego posiadanie wiedziały bądź powinny były wiedzieć, że jest to towar usunięty spod dozoru celnego,

i

— odpowiednio, osoba zobowiązana do wykonania obowiązków wynikających z czasowego składowania towaru lub wynikających ze stosowania procedury celnej, którą towar ten został objęty".

*Rozporządzenie (EWG) nr 2454/93*

13 Zgodnie z art. 183 ust. 1 i 2 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia nr 2913/92 (Dz.U. L 253, str. 1, i — sprostowanie — Dz.U. 1994, L 268, str. 32, zwane dalej „rozporządzeniem wykonawczym"):

„1. Deklaracja skrócona jest podpisywana przez osobę, która ją sporządziła.

2. Deklaracja skrócona poświadczana jest przez organy celne i przechowywana przez nie w celu weryfikacji, czy towary, do których się ona odnosi, otrzymały przeznaczenie celne w terminie ustanowionym w art. 49 Kodeksu".

14 Artykuł 184 rozporządzenia wykonawczego stanowi:

„1. Towary objęte deklaracją skróconą, które nie zostały rozładowane ze środka transportu, na którym się znajdują, są ponownie w całości przedstawiane, na każde żądanie organów celnych, przez osobę określoną w art. 183 ust. 1 do czasu nadania towarom przeznaczenia celnego.

2. Każda osoba, która po wyładunku posiada towary w celu ich przeniesienia lub składowania, staje się odpowiedzialna za wykonanie obowiązku ponownego przedstawienia towarów w całości na każde żądanie organów celnych".

**Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne**

15 W świetle postanowienia odsyłającego Unamar złożył w urzędzie celnym w Antwerpii deklarację skróconą obejmującą partię papierosów jako towarów niewspólnotowych, która została poświadczona w dniu 9 czerwca 1996 r. W dniu 18 czerwca 1996 r. Seaport Terminals rozładował kontener zawierający rzeczoną partię towarów ze statku M/S Cap Trafalgar, którym towar ten został przewieziony

z Paranagua (Brazylia) do Antwerpii. Seaport Terminals złożyło rzeczony kontener na nabrzeżu bez uzyskania dopuszczalnego przeznaczenia celnego. W dniu 19 czerwca 1996 r. stwierdzono, że kontener został skradziony poprzedniego dnia, a zatem nie mógł zostać przedstawiony organom celnym.

16 Belgijska administracja ds. ceł i akcyzy stwierdziła w tej sytuacji, że sporny kontener został wprowadzony na obszar celny Unii Europejskiej z naruszeniem przepisów oraz że wobec tego doszło do powstania długu celnego w przywozie.

17 W konsekwencji administracja ta przygotowała i doręczyła w dniu 13 marca 1998 r. decyzję skierowaną, odpowiednio, do Unamar i Seaport Terminals, w której wezwała każdą z nich do zapłaty kwoty 785 555,04 euro, powiększonej o odsetki i opłaty, tytułem należności celnych przywozowych i podatku akcyzowego.

18 Z postanowienia odsyłającego wynika również, że administracja ta opiera się na art. 202 ust. 1 i 3, oraz na art. 203 kodeksu celnego, jak również, w odniesieniu do Seaport Terminals, na art. 184 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego.

19 Unamar i Seaport Terminals złożyły skargi na doręczone im decyzje. Wyrokiem z dnia 9 września 2002 r. Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen stwierdził dopuszczalność wspomnianych skarg, a następnie oddalił je jako bezzasadne.

20 Unamar i Seaport Terminals wniosły, odpowiednio, w dniach 14 października 2002 r. i 9 stycznia 2003 r. apelacje od tego wyroku do Hof van beroep te Antwerpen, który postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy za osobę zobowiązaną do wykonania obowiązków wynikających z czasowego składowania towarów (o której mowa w art. 203 ust. 3 tiret ostatnie Wspólnotowego Kodeksu Celnego, ustanowionego rozporządzeniem [...] nr 2913/92 [...], zwanego dalej »WKC«) można uznać osobę zobowiązaną do przedstawienia towarów organom celnym (art. 40 WKC), w związku z czym osoba ta lub jej przedstawiciel zobowiązani są do złożenia deklaracji skróconej (art. 44 ust. 2 WKC) i podpisania jej (art. 183 ust. 1 przepisów w celu wykonania Wspólnotowego Kodeksu Celnego ustanowionych rozporządzeniem [...] nr 2454/93 [...], zwanym dalej »RWWKC«) oraz przedstawiania towarów organom celnym tak długo, jak długo nie zostaną rozładowane ze środka transportu, na którym znajdowały się w chwili wprowadzenia ich do Wspólnoty, do czasu nadania im przeznaczenia celnego?

2) Czy za osobę zobowiązaną do wykonania obowiązków wynikających z czasowego składowania towarów (o której mowa w art. 203 ust. 3 tiret ostatnie WKC) można uznać osobę, która po wyładunku posiada towary w celu ich przeniesienia lub składowania, w związku z czym może być ona na podstawie art. 51 ust. 2 i art. 53 ust. 2 WKC uważana za posiadacza towarów, zobowiązanego z tego tytułu, na podstawie art. 184 ust. 2 RWWKC do przedstawiania ich w całości, na każde żądanie organów celnych?

3) W razie odpowiedzi twierdzącej na dwa pierwsze pytania — czy osoby, o których mowa w dwóch pierwszych pytaniach, mogą zostać uznane

jednocześnie, a zatem solidarnie, za dłużników w sytuacji, gdy są to różne osoby (w niniejszej sprawie odpowiednio przedstawiciel towarzystwa żeglugowego, które wprowadziło towary do Wspólnoty, oraz przedsiębiorca przeładunkowy, któremu powierzono składowanie i przenoszenie towarów na miejscu rozładunku/nabrzeżu wskazanym przez organy celne)?

4) W razie odpowiedzi twierdzącej na trzecie pytanie — czy osoba, o której mowa w pierwszym pytaniu, pozostaje dłużnikiem do chwili nadania towarom przeznaczenia celnego, bez względu na okoliczność, że po ich rozładowaniu ze środka transportu, za pomocą którego zostały sprowadzone do Wspólnoty, towary były składowane lub przenoszone przez osobę, o której mowa w pytaniu drugim?

5) W razie odpowiedzi przeczącej na trzecie pytanie — czy należy uznać, że osoba wskazana w pierwszym pytaniu pozostaje dłużnikiem do chwili przejęcia towarów przez osobę, o której mowa w pytaniu drugim, a osoba wskazana w pytaniu drugim staje się dłużnikiem dopiero z chwilą przejęcia odpowiedzialności za składowanie lub przeniesienie towarów?

6) W razie odpowiedzi twierdzącej na pierwsze pytanie i przeczącej na pytanie drugie — czy osoba, o której mowa w pierwszym pytaniu, musi zostać uznana za pozostającą dłużnikiem do chwili przejęcia towarów przez osobę wskazaną w pytaniu drugim, czy też do chwili nadania towarom przeznaczenia celnego?"

## W przedmiocie pytań prejudycjalnych

21 Swymi pytaniami, które należy rozpatrzeć łącznie, sąd krajowy dochodzi zasadniczo, czy wykładni art. 203 ust. 3 tiret czwarte kodeksu celnego należy dokonywać w ten sposób, że sformułowanie „osoba zobowiązana do wykonania obowiązków wynikających z czasowego składowania towaru" oznacza zarówno osobę zobowiązaną do przedstawienia towarów organom celnym, w rozumieniu art. 40 kodeksu, jak również osobę, która po wyładunku posiada towary w celu ich przeniesienia lub składowania. W razie odpowiedzi twierdzącej sąd krajowy zapytuje, czy osoby te mogą w okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym być uważane za solidarnie odpowiedzialne za pokrycie długu celnego.

22 W celu udzielenia odpowiedzi na te pytania należy przeanalizować postanowienia kodeksu celnego i rozporządzenia wykonawczego mające zastosowanie do towarów wprowadzonych na obszar celny Wspólnoty, którym nie zostało jeszcze nadane przeznaczenie celne.

23 Zgodnie z art. 38 ust. 1 lit. a) oraz art. 38 ust. 2 kodeksu celnego towary wprowadzane na obszar celny Wspólnoty zostają bezzwłocznie przewiezione przez osobę, która dokonała wprowadzenia, lub, odpowiednio, osobę przejmującą odpowiedzialność za przewóz towarów po ich wprowadzeniu, do urzędu celnego wyznaczonego przez organy celne albo w inne miejsce wyznaczone lub uznane przez te organy. Zgodnie z art. 40 tego kodeksu towary zostają przedstawione organom celnym przez te same osoby.

24 Na podstawie art. 43 tego kodeksu towary przedstawione organom celnym w rozumieniu art. 40 ujmowane są w deklaracji celnej, która co do zasady powinna zostać złożona wraz z przedstawieniem towarów organom celnym. Z art. 44 ust. 2 lit. a) i b) kodeksu celnego wynika, że deklaracja powinna zostać złożona przez osobę, która wprowadziła towary na obszar celny Wspólnoty, lub, odpowiednio, osobę, która przejmuje odpowiedzialność za przewóz towarów po ich wprowadzeniu, bądź osobę, w której imieniu działały dwie pierwsze osoby.

25 Artykuł 50 kodeksu celnego stanowi, że do czasu nadania im przeznaczenia celnego towary przedstawione organom celnym nabywają, z chwilą ich przedstawienia, status towarów składowanych czasowo.

26 Artykuł 46 ust. 1 tego kodeksu stanowi, że towary mogą zostać rozładowane lub przeładowane ze środka transportu, na którym się znajdują, wyłącznie po uzyskaniu pozwolenia organów celnych, w miejscach wyznaczonych lub uznanych przez te organy.

27 Na podstawie art. 51 ust. 2 kodeksu celnego organy celne mogą zażądać od osoby będącej w posiadaniu towarów złożenia zabezpieczenia w celu zapewnienia spłaty każdego długu celnego, który może powstać na mocy art. 203 tego kodeksu.

28 Z art. 203 ust. 1 kodeksu celnego wynika, że usunięcie spod dozoru celnego towaru podlegającego należnościom celnym powoduje powstanie — z chwilą tego usunięcia — długu celnego w przywozie (zob. w szczególności wyrok z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie C-300/03 Honeywell Aerospace, Zb. Orz.str. I-689, pkt 18). Zgodnie z orzecznictwem Trybunału usunięcie spod dozoru celnego obejmuje wszelkie

działania lub zaniechania, które — choćby chwilowo — utrudniają organom celnym dostęp do towarów objętych dozorem celnym i przeprowadzenie kontroli przewidzianych w art. 37 ust. 1 kodeksu celnego (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Honeywell Aerospace, pkt 19).

29 Na mocy art. 203 ust. 3 tiret czwarte tego kodeksu dług celny w takim przypadku ciąży na kilku kategoriach osób, to znaczy poza osobami, które dopuściły się usunięcia towaru spod dozoru celnego, odpowiednio na „osob[ie] zobowiązane[ej] do wykonania obowiązków wynikających z czasowego składowania towaru".

30 Jak orzekł w tej kwestii Trybunał, od chwili wejścia w życie kodeksu celnego zamierzeniem ustawodawcy wspólnotowego było ustalenie w sposób wyczerpujący przesłanek wskazujących osoby będące dłużnikami (wyroki z dnia 23 września 2004 r. w sprawie C-414/02 Spedition Ulustrans, Zb.Orz. str. I-8633, pkt 39 oraz z dnia 3 marca 2005 r. w sprawie C-195/03 Papismedov i in., Zb.Orz. str. I-1667, pkt 38).

31 Z postanowienia odsyłającego wynika, że towary będące przedmiotem postępowania głównego zostały przedstawione we właściwym urzędzie celnym, zostały ujęte w deklaracji skróconej w oczekiwaniu na nadanie im przeznaczenia celnego, a zatem uzyskały status towarów składowanych czasowo. Ponadto wiadomo, że zostały one usunięte spod dozoru celnego w następstwie kradzieży mającej miejsce po ich rozładowaniu ze statku i złożeniu na nabrzeżu przez Seaport Terminals.

32 Sąd krajowy dąży do ustalenia, czy osoba, która przedstawiła sporne towary w urzędzie celnym w rozumieniu art. 40 kodeksu celnego, jak również osoba, która po wyładunku posiada towary w celu ich przeniesienia lub składowania, mogą być uznane za dłużników jako osoby zobowiązane do „wykonania obowiązków wynikających z czasowego składowania towaru" w rozumieniu art. 203 ust. 3 tiret czwarte kodeksu celnego.

33 Jak zostało to słusznie wskazane przez Unamar i Komisję Wspólnot Europejskich, gdy towar składowany czasowo został rozładowany ze środka transportu, na którym się znajdował, i złożony w oczekiwaniu na nadanie przeznaczenia celnego, dłużnikiem w świetle art. 203 ust. 3 tiret czwarte staje się osoba, w której posiadaniu towar ten się znajduje w chwili usunięcia tego towaru spod nadzoru celnego.

34 Co się tyczy „obowiązków wynikających z czasowego składowania towaru" w rozumieniu tego ostatniego przepisu, art. 184 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego stanowi, że osoba, o której mowa w art. 183 ust. 1 tego rozporządzenia, to jest ta, która podpisała deklarację skróconą, zobowiązana jest do przedstawiania w całości, na każde żądanie organów celnych, towarów objętych deklaracją skróconą, które nie zostały rozładowane ze środka transportu, na którym się znajdują. Natomiast zgodnie z art. 184 ust. 2 „[k]ażda osoba, która po wyładunku posiada towary w celu ich przeniesienia lub składowania, staje się odpowiedzialna za wykonanie" tego obowiązku.

35 Z brzmienia art. 184 rozporządzenia wykonawczego wynika, że decydującym kryterium dla ustalenia osoby, na której ciąży obowiązek przedstawienia składowa-

nych czasowo towarów na każde żądanie organów celnych, jest w okresie następującym po ich wyładunku ich posiadanie. To posiadacz dzierży te towary i jest w stanie przedstawić je na każde żądanie, ponieważ osoba, która podpisała deklarację skróconą nie sprawuje już w tym momencie fizycznej kontroli nad rzeczonymi towarami.

36 Obowiązek ten ma na celu zapewnienie, zgodnie z kryterium posiadania, kontroli przez organy celne towarów składowanych czasowo, przewidzianej w art. 37 ust. 1 kodeksu celnego.

37 Wykładnia ta jest potwierdzona przez art. 51 ust. 2 tego kodeksu, który stanowi, że organy celne mogą zażądać od osoby będącej w „posiadaniu" towarów złożenia zabezpieczenia w celu zapewnienia spłaty każdego długu celnego, który może powstać na mocy art. 203 tego kodeksu.

38 Jeśli chodzi o obowiązek nadania przeznaczenia celnego towarom składowanym czasowo w terminach ustalonych zgodnie z art. 49 kodeksu celnego, który to obowiązek ciąży, odpowiednio, na zgłaszającym, nie wynika on z brzmienia art. 203 ust. 3 tiret czwarte tego kodeksu, który dotyczy wyłącznie obowiązków w zakresie czasowego „składowania" towarów.

39 Wynika z tego, że sformułowanie „osoba zobowiązana do wykonania obowiązków wynikających z czasowego składowania towaru" w rozumieniu art. 203 ust. 3 tiret czwarte kodeksu celnego oznacza — po rozładowaniu przedmiotowych towarów — osobę, w której posiadaniu towary te się znajdują.

40 Artykuł 213 kodeksu celnego stanowiący, że jeżeli w odniesieniu do tego samego długu celnego występuje kilku dłużników, są oni solidarnie zobowiązani do pokrycia tego długu, nie stoi w sprzeczności z tą wykładnią w zakresie, w jakim, w sytuacji jak ta w postępowaniu głównym, osoba, która podpisała deklarację skróconą — inaczej niż osoba, w której posiadaniu towary się znajdują po ich wyładunku — nie jest już zobowiązana do przedstawiania towarów na każde żądanie organów celnych.

41 W świetle powyższych rozważań na przedstawione pytania należy udzielić odpowiedzi, zgodnie z którą wykładni art. 203 ust. 3 tiret czwarte kodeksu celnego należy dokonywać w ten sposób, że sformułowanie „osoba zobowiązana do wykonania obowiązków wynikających z czasowego składowania towaru" oznacza osobę, która po wyładunku posiada towary w celu ich przeniesienia lub składowania.

**W przedmiocie kosztów**

42 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

**Wykładni art. 203 ust. 3 tiret czwarte rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny należy dokonywać w ten sposób, że sformułowanie „osoba zobowiązana do wykonania obowiązków wynikających z czasowego składowania towaru" oznacza osobę, która po wyładunku posiada towary w celu ich przeniesienia lub składowania.**

Podpisy